

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Факультет № 6

Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

до практичних занять

з навчальної дисципліни «Податковий менеджмент»

обов'язкових компонент

освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа та страхування
(Фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

1. Професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук Чорна Аліна Миколаївна..

Рецензенти:

1. Доцент кафедри цивільного права № 1, начальник науково-дослідницького сектору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук Ісаєв Арсен Миколайович;
2. Заступник декана факультету № 1 з навчально-методичної роботи Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Невядовський Владислав Олегович.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Основні поняття податкового менеджменту	8	2		2		15	
Тема 2. Організація податкової системи держави	6	4		4		15	
Тема 3. Управління податком на додану вартість	8	4		4		15	
Тема 4. Управління акцизним податком	8	4		4		15	
Тема 5. Управління митом	8	4		4		15	
Тема 6. Управління податком на прибуток підприємств	8	4		4		15	
Тема 7. Управління податком на доходи фізичних осіб	8	4		4		15	
Тема 8. Управління спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого підприємництва	8	4		4		15	
							Екзамен
Всього за семестр № 3:	180	30		30		120	

1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема 1. Основні поняття податкового менеджменту	8	1		1		19	
Тема 2. Організація податкової системи держави	6	1		1		19	
Тема 3. Управління податком на додану вартість	8	1		1		19	
Тема 4. Управління акцизним податком	8	1		1		19	
Тема 5. Управління митом	8	2		2		20	
Тема 6. Управління податком на прибуток підприємств	8	2		2		20	
Тема 7. Управління податком на доходи фізичних осіб	8	2		2		20	
Тема 8. Управління спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого підприємництва	8	2		2		20	
							Екзамен
Всього за семестр № 3:	180	12		12		156	

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Основні поняття податкового менеджменту

Практичне заняття: Основні поняття податкового менеджменту.

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання студентів зі визначення основних понять управління оподаткуванням.

Кількість годин - 2 (денна форма); 1 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Зміст податкового менеджменту.
2. Проблеми сучасного податного менеджменту.
3. Функції податкового менеджменту.
4. Податки та податкова система.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення заняття:

У першому питанні увагу аудиторії акцентувати на тому, що найдавнішою формою фінансових відносин між державою і членами суспільства. Тому при

обґрунтуванні об'єктивної необхідності податків слід звернути увагу на особливості їх походження. проаналізувати процеси перетворення податків відповідно до розвитку форм державного устрою. Слід також показати, що податки є основною формою доходів держави, інструментом впливу на суспільне виробництво.

При розгляді другого питання звернути увагу на те, що серед численних економічних проблем, які постали перед нашою країною, одне з чільних місць посідає створення ефективної системи управління оподаткуванням. В цьому зацікавлені як держава, так і платники податків – юридичні та фізичні особи.

В третьому питанні розглянути основні функції податкового менеджменту: планування, організації і контролю податків.

В четвертому питанні визначити - податки виконують три основні функції: фінансову, економічну та соціальну. Слід розкрити їх зміст та механізм реалізації. Зміст кожного податку розкривається через його елементи. Тому важливо засвоїти визначення всіх елементів податку, вміти підкріплювати їх характеристику конкретними прикладами. Для більш чіткого визначення суті та змісту податків необхідно провести їх класифікацію. Тому при викладенні останнього питання слід звернути увагу на різні критерії, які використовуються для групування податків у теорії оподаткування, їх еволюцію та сучасні ознаки класифікації.

Питання цільових виступів студентів

1. У чому полягає трансформація змісту функцій податків у сучасних умовах?
2. Чим зумовлена необхідність податків в умовах ринкової економіки?
3. Охарактеризуйте реалізацію можливостей держави щодо використання доступних джерел оподаткування.
4. Назвіть елементи, які характеризують зміст податків. Наведіть приклади.
5. У чому полягає необхідність поділення податків на прямі і непрямі (назвіть основні їх переваги та недоліки).
6. Відродження досліджень в області теорії оподаткування в Україні.
7. Яку роль та значення відіграють податки в умовах ринкової економіки.

Теми для рефератів

1. Виникнення та розвиток оподаткування.
2. Становлення та розвиток теорії оподаткування.

3. Відродження досліджень в області теорії оподаткування в Україні.
4. Роль та значення податків в умовах ринкової економіки.
5. Еволюція теоретичних підходів щодо класифікації податків

Тема 2. Організація податкової системи держави

Практичне заняття: Податкова політика і податкова система держави

Навчальна мета заняття: поглибити і розширити знання студентів про податкову політику і систему, її склад і структуру.

Кількість годин - 4 (денна форма); 1 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Податки як правова категорія. Права та обов'язки платників податків.
2. Наукові основи побудови податкових систем.
3. Податкова політика держави.
4. Податковий обов'язок та подання звітності.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення заняття:

Розгляд наукових основ побудови податкових систем слід розпочати з докладної характеристики принципів оподаткування, сформульованих А. Смітом, їх подальшого розвитку іншими економістами, зокрема А. Вагнером. Необхідно відзначити вклад в теорію оподаткування Дж. С. Мілля, якому належить ідея використання сукупності податків.

Важливо також вивчити сучасні підходи до визначення поняття "податкова система", проаналізувати головні риси податкових систем. Особливу увагу слід звернути на трактування принципу справедливості оподаткування, розкрити суть принципів "користі для платників податків" та "платоспроможності", горизонтальної та вертикальної рівності, визначити критерії оптимальності податкових систем.

Викладення третього та четвертого питань повинно ґрунтуватися на глибокому вивченні положень Податкового кодексу України. Слід висвітлити склад загальнодержавних та місцевих податків, показати співвідношення прямих та непрямих податків у податковій системі України, дати характеристику принципів оподаткування в Україні та діючого порядку встановлення і скасування податків.

При викладенні питань податкової політики слід уміти охарактеризувати принципи податкової політики, особливості їх реалізації в Україні.

Необхідно засвоїти суть поняття "податковий тиск (навантаження, тягар)", порядок проведення розрахунків податкового навантаження на макро- і мікрорівні.

Питання цільових виступів студентів:

1. В чому, на Вашу думку, полягають проблеми існуючої податкової системи?
2. Яким основним вимогам, на Вашу думку, повинна відповідати податкова система?
3. Проаналізуйте співвідношення загальнодержавних та місцевих податків у податковій системі України.
4. Проаналізуйте співвідношення прямих і непрямих податків у податкових системах світу.
5. В чому, на Вашу думку, полягають особливості податкової політики в умовах системної трансформації суспільства.

6. Проаналізуйте залежність структури податкової системи від рівня економічного розвитку країни.

Теми для рефератів:

1. Податкові системи давнього світу.
2. Податкові системи середньовіччя.
3. Податкові системи зарубіжних країн у кінці XIX - на початок XX сторіччя.
4. Податкова система України кінця XIX - початку XX сторіччя.
5. Податкова система України в роки непу.
6. Податкова система України в умовах переходу до ринкової економіки.
7. Напрямки реформування податкових систем у країнах Східної Європи.
8. Реформування податкових систем західних країн в останній чверті XX сторіччя.
9. Залежність структури податкової системи від рівня економічного розвитку країни.
11. Розподіл податкового навантаження в умовах ринкової економіки.

Тема № 3. Управління податком на додану вартість

Практичне заняття: Управління податком на додану вартість

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування, звітування та сплати податку на додану вартість .

Кількість годин – 4 (денна форма); 1 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Сутність та значення ПДВ.
2. Платник ПДВ, порядок їх реєстрації.
3. Об'єкт та база оподаткування ПДВ.
4. Пільги щодо ПДВ.
5. Ставки податку.
6. Порядок обчислення, сплати та складання звітності з ПДВ.
7. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

7. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
8. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
9. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
10. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
11. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
12. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення заняття:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів: нормативна база та статті балансу.

Відповідно до нормативної бази розкрити методику складання балансу та господарських операцій та змін які вони вимагають у балансі.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань.

Завдання для виконання.

Завдання 1.

Підприємство є платником ПДВ. Податковий період дорівнює календарному місяцю.

Придбавши у грудні минулого року товар на суму 3 600 грн. (у т.ч. ПДВ 600 грн). підприємство не отримало податкову накладну. Підприємство 17.01. подало до державної фіскальної служби податкову декларацію з ПДВ, заяву про порушення

постачальником порядку виписування податкової накладної, а також копії товарних чеків, що засвідчують факт придбання товарів. Чи має право підприємство на включення ПДВ у сумі 600 грн до складу податкового кредиту за грудень минулого року?

Завдання 2.

Протягом січня АТ «Книгарня» отримані та оплачені; канцелярські товари на суму 60 000 грн, у т.ч. ПДВ 10 000 грн; книги вітчизняного виробництва на суму 300 000 грн; транспортні послуги з доставки товарів на суму 24 000 грн, у т.ч. ПДВ 4 000 грн. Товари та послуги придбано на території України, суми ПДВ підтверджені податковими накладними.

Обсяг продажу за січень склав: канцтоварів - на суму 48 000 грн, у т.ч. ПДВ 8 000 грн; книги вітчизняного виробництва на суму 250 000 грн. Продаж здійснено у роздрібній мережі неплатникам ПДВ.

На підставі наведених даних заповнити Книгу обліку придбання товарів і Книгу обліку продажу товарів; скласти податкову декларацію по ПДВ за січень.

Завдання 3.

Підприємство виготовляє медобладнання та товари для інвалідів. Загальний обсяг реалізованих товарів у звітному періоді за контрактними цінами становив 218 тис. грн. (у т.ч. ПДВ), з них товари для інвалідів - 80 тис. грн. У цьому ж звітному періоді сплачено постачальникам вартість сировини та матеріалів за контрактними цінами на суму 90 тис. грн, які використовуються для виробництва і медобладнання, і товарів для інвалідів. Суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, підприємство визначило в розмірі 8 тис. грн. Визначити ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

Завдання 4.

ТОВ «Свіфт» придбало матеріали у сумі 35000 грн, в т.ч. ПДВ і МБП у сумі 2400 грн, у т.ч. ПДВ (оплата за отримані МБП не проведена), перерахована передплата постачальникам за сировину і матеріали у сумі 6000 грн, у т.ч. ПДВ (податкова накладна від постачальника не отримана). Продукція власного виробництва реалізована у повному обсязі. Доход від реалізації склав 240000 грн, в т.ч. ПДВ. Відвантажена продукція оплачена частково у сумі 150000 грн.

Визначити суму ПДВ до сплати.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернув увагу на основні помилки при його виконанні.

Тема № 4. Управління акцизним податком

Практичне заняття: Управління акцизним податком

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування, звітування та сплати акцизного податку.

Кількість годин – 4 (денна форма); 1 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Економічна сутність акцизного податку.
2. Платники акцизного податку.
3. Види підакцизних товарів та порядок визначення об'єкта оподаткування.
4. Ставки акцизного податку.
5. Порядок обчислення та сплати акцизного податку.

План проведення заняття:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів: нормативна база та статті балансу.

Відповідно до нормативної бази розкрити методику складання балансу та господарських операцій та змін які вони вимагають у балансі.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань.

Завдання для виконання.

Завдання 1.

Максимальна роздрібна ціна на сигарети з фільтром «Екстра» - 15 грн, Ціна без ПДВ та акцизного податку 12 грн

Фактичний об'єм реалізації 2000 пачок.

Визначити суму акцизного податку.

Завдання 2.

Визначити суму акцизного податку на ввезену на таможену територію України партію шампанського, яка дорівнює 1000 склянок по 0,75 л.

ТОВ «Олімп» - виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Парнас» вина ігристі в обсязі 850 л. Оплата отримана в звітному періоді. Контрактна вартість становить 13500 грн. без ПДВ (без акцизного збору).

Ставка акцизного збору становить 3,1 грн за 1л.

Необхідно визначити суму акцизного збору, що має сплатити товаровиробник, контрактну вартість з урахуванням непрямих податків та ціну одиниці підакцизного товару.

Дайте теоретичне обґрунтування розрахунків.

Завдання 3.

ТОВ «Радіан» виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Атлант» коньяк в об'ємі 840 л. (вміст спирту 42 %). Оплата отримана в звітному періоді. Контрактна вартість становить 64 800 грн. без ПДВ (без акцизного збору).

Ставка акцизного збору становить 42,12 грн. за 1 л. 100 % спирту.

Необхідно визначити суму акцизного збору, що має сплатити товаровиробник, контрактну вартість з урахуванням непрямих податків та ціну одиниці підакцизного товару.

Дайте теоретичне обґрунтування розрахунків.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні

Тема 5. Управління митом

Практичне заняття: Управління митом

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування та сплату мита.

Кількість годин - 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Визначення мита, як непрямого податку. Суб'єкти та об'єкти оподаткування.
2. Види мита.
3. Нарухування та сплата мита.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення заняття:

При вивченні першого питання акцентувати увагу на суттєвому значенні мита в податковому менеджменті при захисті внутрішнього ринку держави і управлінні конкурентоспроможністю країни на зовнішніх ринках.

При вивченні другого питання визначити особливості організації і управління видами мита.

У третьому питанні розглянути організацію нарахування і сплати мита.

Тема 6. Управління податком на прибуток підприємств

Практичне заняття: Управління податком на прибуток підприємств

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування, звітування та сплати податку на прибуток.

Кількість годин – 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Економічна сутність та призначення податку на прибуток підприємств.
2. Платники податку на прибуток підприємств.
3. Об'єкт оподаткування, визначення та склад доходу та склад витрат підприємства.
4. Порядок розрахунку та сплати податку на прибуток підприємств.
5. Оподаткування операцій особливого виду.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення навчання:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів: нормативна база та статті балансу.

Відповідно до нормативної бази розкрити методику складання балансу та господарських операцій та змін які вони вимагають у балансі.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань.

Завдання для виконання.

Завдання 1.

Визначити загальну суму доходу, що враховується при визначенні об'єкта оподаткування ПАТ "Імпульс" у II кварталі 2015 р.

а) кошти, що надійшли на поточний рахунок 07.04.2015 за продукцію, котра ще не відвантажена, – 18500 грн;

б) пеня, сплачена підприємством у II кварталі 2015 р. в дохід бюджету за несвоєчасні розрахунки з бюджетом – 1200 грн;

в) пеня, отримана у II кварталі 2015 р. за недопостачання підприємству продукції згідно з договором, – 3200 грн;

г) проценти, отримані у II кварталі 2015 р. від банку за зберігання коштів на депозитному рахунку, – 21000 грн;

д) відвантажено продукцію покупцеві 05.05.2015 на суму 13000 грн;

ж) безкоштовно отримані основні засоби від іншого підприємства – 18300 грн;

з) 18.04.2015 було виявлено дохід, не врахований при обчисленні доходу попереднього періоду.

Завдання 2.

На основі наведених даних визначити загальну суму витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування та припадають на період з 01.04.20XX р. до 30.06.20XX р.:

а) реалізовано 14.04.20XX р. матеріалів на 500 грн;

- б) прийнято авансовий звіт із товарним чеком на придбані товари 07.05.20XX р. – 18000 грн;
- в) оприбутковані матеріали 14.04.20XX р. для виробничих потреб – 21400 грн;
- г) з банківського рахунку 29.05.20XX р. списані кошти за оплату матеріалів для потреб виробництва – 4800 грн;
- д) нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва 04.05.20XX р. – 1200 грн;
- ж) нарахована амортизація виробничих основних фондів - 6700 грн.
- з) здійснені відрахування на соціальні заходи 04.05.20XX р. - ? грн.;
- і) нарахована заробітна плата адміністративному персоналу 04.05.20XX р. – 1500 грн, відрахування на соціальні заходи -
- к) отримано на поточний рахунок дивіденди 05.04.20XX р. – 1280 грн;
- л) придбано виробничі основні фонди на суму 10000 грн.

Завдання 3.

Визначити оподатковуваний прибуток та податок на прибуток підприємства за звітний період і заповнити декларацію про прибуток, виходячи з таких даних:

- виручка від реалізації продукції – 600 тис. грн, у т.ч. ПДВ;
- кредиторська заборгованість, за якою минув термін позовної давності – 30 тис. грн;
- суми штрафних санкцій, сплачені підприємству за порушення умов договору – 5 тис. грн;
- безповоротна фінансова допомога, надана підприємству, – 40 тис. грн;
- витрати на придбання сировини та матеріалів – 100 тис. грн;
- заробітна плата працівників – 150 тис. грн;
- відрахування до державних фондів соціального страхування і податки до бюджету - 60 тис. грн;
- нарахована амортизація виробничих основних фондів - 15 тис. грн.;
- витрати, понесені на охорону праці – 5 тис. грн;
- виплата дивідендів – 50 тис. грн;
- витрати на оплату послуг зв'язку – 4 тис. грн.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні

Тема 7. Управління податком на доходи фізичних осіб

Практичне заняття: Управління податком на доходи фізичних осіб

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування, звітування та сплати податку на доходи фізичних осіб.

Кількість годин – 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Економічна сутність оподаткування фізичних осіб.
2. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб.
3. Податкові соціальні пільги.
4. Податкова знижка.
5. Порядок розрахунку і сплати податку.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.

6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення навчання:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів: нормативна база та статті балансу.

Відповідно до нормативної бази розкрити методику складання балансу та господарських операцій та змін які вони вимагають у балансі.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань.

Завдання для виконання.

Завдання 1.

Використовуючи дані таблиці, розрахувати податок з доходів працівників ТОВ „Сучасник” за листопад поточного року. На основі отриманих даних заповнити податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку.

П.І.Б.	Ідентифікаційний номер	Основна заробітна плата	Премії	Інші доходи	Примітки
2	3	4	5	6	7
Соколова С.А.	5684976581	490,00	50,00	280,00 (кошти на відрядження)	-
Шматов К.Л.	1649756249	1370,00	150,00	340,00 (фінансова допомога)	є інвалідом з дитинства
Гончар П.І.	7694284913	1590,00	120,00	230,00 (надання ТОВ „Сучасник” автомобіля в оренду (в межах амортизації))	-
Чумак К.М.	7641876428	1630,00	50,00	-	самотня матір, має дитину віком 12 років
Новиков К.І.	3468791465	1570,00	50,00	700,00 (матеріальна допомога)	вдівець
Анікіна О.К.	6871946729	1670,0	-	560,00 (путівка до	має на утриманні

				оздоровчого дитячого центру)	дитину віком 11 років
Купріянов В.М.	5134978561	1465,00	50,00	150,00 (вартість безкоштовного харчування в їдальні)	має посвідчення постраждалого від аварії на ЧАЕС III категорії
Вільк К.Л.	9461354875	1270,0	150,0	-	має на утриманні двох дітей віком 15 і 20 років
Бондар О.О.	4891246875	1650,0	-	170,0 (отримані дивіденди)	має на утриманні трьох дітей віком 12, 15 і 21 рік
Котельник К.Л.	1648729134	1560,0	50,0	120,0 (по тимчасовій непрацездатності)	-
Коломієць П.А.	2648726491	1920,0	50,0	-	самотній батько трьох дітей віком 10, 15, 19 років
Серветник М.А.	6472591346	1650,0	100,0	790,0 (вартість путівки до оздоровчого санаторію)	є інвалідом III групи
Кулагін П.Р.	9731648529	1465,0	100,0	-	-
Іванов К.О.	5671249823	1270,0	100,0	210 (матеріальна допомога)	є студентом III курсу
Соколов С.В.	6791432678	1430,0	100,0	35,0 (надміру витрачені кошти, видані у відрядження)	має посвідчення постраждалого від аварії на ЧАЕС II категорії

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

Тема 8. Управління спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Практичне заняття: Управління спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Навчальна мета заняття: Виконання практичного завдання повинно забезпечити у майбутнього спеціаліста знання про економічну сутність, вміння і порядок нарахування, звітування та сплати податку при спрощеній системі оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

підприємництва.

Кількість годин – 4 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення - аудиторія університету.

Навчальні питання:

1. Економічна сутність єдиного податку.
2. Платники податку та порядок їх реєстрації.
3. Ставки податку.
4. Податки, від яких звільняються платники єдиного податку.
5. Строки оплати податку до бюджету.

Література , методичне та матеріально-технічне забезпечення занять:

1. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
2. Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
3. Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
4. Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
6. Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2011-256с.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів: нормативна база та статті балансу.

Відповідно до нормативної бази розкрити методику складання балансу та господарських операцій та змін які вони вимагають у балансі.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань.

Завдання для виконання.

Завдання 1.

У першому кварталі поточного року малим підприємством ТОВ «ТСП», яке є платником єдиного податку по ставці 10%, були здійснені господарські операції:

У січні:

- отримана оплата за виконані побутові послуги у сумі 45,6 тис. грн;
- реалізовані основні фонди за договірною ціною 12,6 тис. грн. при залишковій вартості 8 тис. грн;

- отримані відсотки за депозитними договорами у сумі 2,5 тис. грн;

- отримана орендна плата у сумі 1,2 тис. грн;

у лютому:

- отримано аванс на виконання послуг робіт у сумі 12,0 тис. грн;

- отримана оплата за виконані роботи у сумі 64,7 тис. грн;

- отримана орендна плата у сумі 1,2 тис. грн;

у березні:

- отримана оплата за виконані послуги у сумі 64,9 тис. грн;

- отримана орендна плата у сумі 1,2 тис. грн;

- реалізовані основні фонди за договірною ціною 3,6 тис. грн. при залишковій вартості 6,5 тис. грн;

- отримані за бартерною угодою матеріали вартістю 4,5 тис. грн.

Необхідно:

1.Визначити перелік, строки подання звітності та строки сплати податків, які повинно сплатити ТОВ «ТСП» за 1 квартал.

2.Заповнити Книгу обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва.

3.Заповнити Розрахунок єдиного податку за 1 квартал.

Примітка. Підприємство має 48 найманих працівників, 2 вантажних автомобіля та ділянку землі, третину якої здає в оренду.

Завдання 2.

Підприємство оподатковується за спрощеною системою і ставкою 10% від виручки від реалізації. На розрахунковий рахунок підприємства у травні надійшло 18000 грн протягом даного місяця в касу підприємства надійшло 12000 грн (готівка не здавалась у банк). Розрахувати суму єдиного податку юридичної особи.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернув увагу на основні помилки при його виконанні

4. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р. №254к-96-ВР.
2. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 № 2542-III.
3. Податковий кодекс України від 23.12.2010 р. № 2755- VI: Із змінами
4. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. №92-IV
5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI
7. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. №1058-I.
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 р. №1105-XIV.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. №1533-III
10. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 № 584-VII.

11. Про затвердження Порядку сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.1998 р. №1740.

12. Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість, затверджене наказом Мінфіну від 14.11.2014 р. №1130.

13. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної затверджений наказом Мінфіну від 22.09.2014 р. № 957.

14. Податкова декларація з податку на прибуток підприємства, затверджена наказом Міндоходів від 30.12.2013 р. № 872 .

15. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, затверджена наказом Міндоходів від 21.01.14 № 49.

16. "Про затвердження форми Повідомлення про запрошення платника податків, зборів, платежів або його представників до органу доходів і зборів, наказ Міндоходів від 06.02.14 № 12.

17. Про затвердження Порядку інформування роботодавців платника податку про наявність порушень застосування податкової соціальної пільги, позбавлення платника податку або про відновлення його права на податкову соціальну пільгу та форми Повідомлення про наявність порушень, Наказ Міндоходів від 27 січня 2014 року № 86.

18. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість, Наказ Міндоходів України від 13.11.13 № 678.

19. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку, Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 №14

20. Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, затверджений наказом Міністерства фінансів України №4 від 13.01.2015.

21. Брезвін А. І. Путівник по Податковому кодексу: посібник / Брезвін А. І. – К. ВПД «Формат», 2011, - 376 с.
22. Бечко П.К., Лиса Н.В. Податковий менеджмент: навч.посіб./ Бечко П.К., Лиса Н.В.- Центр учбової літератури, 2009.- 288 с.
- 23.Демиденко Л.М. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 184 с.
- 24.Довгалюк В.І. Податкова система: Навч. посібник рекомендовано МОН України. – К.: ЦУЛ, 2010. – 360 с.
- 25.Онисько С.М. Податкова система. Підручник.-Львів: “Новий світ”, 2014. – 310 с.
26. Податкова система: навч. посіб. / В.М. Онегіна, О.В. Накісько, С.В. Руденко. – Х.: ХНТУСГ, 2012. – 425 с.
- 27.Податкова система: навч. посіб./ О. В. Олійник, І. В. Філон; М-во освіти і науки України, Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва. – Центр навчальної літератури Київ.-2016-256с.
- 28.Податкова система: практикум/ О. М. Сердюк, Т. В. Заревчацька; М-во освіти і науки України. Центр учбової літератури– Київ.- 2010- 328с.
- 29.Податкова система: збірник задач та тести: навч. посіб./ Б. П. Ярема, В. П. Маринець; Рек. МОН України. - 3-тє вид., перероб. і доп.. - Львів "Магнолія 2006", 2010-356с..
- 30.Податкова система: навч. посіб./ Н. І. Власюк, Т. В. Мединська; Рек. МОН України. - Львів "Магнолія 2006", 2010-320с.
- 31.Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів (ділові та рольові ігри): Навчально-методичний посібник// За ред.. д.е.н., доц.. Г.М. Азаренкової, доц.. Н.М. Самородової - Львів: Новий Світ – 2010, 2010.-200с.

Допоміжна

32. Бабіч В., Поддєрьогін А. Податковий кредит з податку на додану вартість (ПДВ): облік, нарахування та відшкодування /В. Бабіч, А. Поддєрьогін// Бухгалтерський облік і аудит.- 2014 № 5. -С. 16-22.

33. Бабіч, Віталій. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності в Податковому кодексі України / В. Бабіч, А. Поддєрьогін// Бухгалтерський облік і аудит.- 2013г. N 4.- С.40-45 .
34. Булана, О. О. Тенденції реформування бюджетно-податкової підтримки підприємств в Україні / О. О. Булана// Фінанси України.- 2013г. N 8. - С.44-53.
35. Веремчук, Д. В. Стратегія проведення податкової реформи в Україні / Д. В. Веремчук// Економіка та держава.- 2013г. N 12. -С.6-9.
36. Гавриленко, А. С. Характерні особливості фіскальної децентралізації в Україні : англ. мова / А. С. Гавриленко //Актуальні проблеми економіки. - 2013г. N 5. - С.66-71 .
37. Децюра С. Фіксований сільськогосподарський податок/ С. Децюра// Бухгалтерський тиждень.-2014р. №1.- С.22-25.
38. Децюра С. Звітність з єдиного податку/ С. Децюра// Бухгалтерський тиждень.- 2014р. №4.- С.12-16.
39. Духновська, Людмила. Податковий облік цінних паперів і деривативів / Л. Духновська, Т. Редзюк//Бухгалтерський облік і аудит.- 2013г. N 6. - С.40-46.
40. Завадська, Н. О. Сутність та значення податкового кодексу для вітчизняної економіки / Н. О. Завадська, Г. Ю. Кучерова //Економіка та держава. - 2013г. N 4. - С.32-35 .
41. Кічурчак, М. В. Напрями вдосконалення системи фіскального обміну в економіці України / М. В. Кічурча // Фінанси України.- 2013г. N 8/-С.29-43.
42. Коркуна, Наталія. Економіко-математичні методи і моделі удосконалення механізму податкового навантаження / Н. М. Коркуна, Г. Г. Цегелик// Актуальні проблеми економіки.- 2013г. N 12. -С.246-253.
43. Кудряшов, В. П. Фіскальна консолідація та її впливи / В. П. Кудряшов// Економіка України.- 2013г. N . -9С.31-46.
44. Лекарь, С. І. Фіктивне банкрутство як загроза безпеці податково-боргових відносин / С. І. Лекарь, Н. М. Михальчук// Фінанси України.- 2013г. N 12. - С.33-41.
45. Львовчкін, С. В. Багатство й фіск: світова парадигма оподаткування / С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, Г. М. Яренко// Фінанси України.- 2013г. N 4. С.7-26

46. Малишкін, Олександр. Історичні аспекти розвитку податкового обліку в Україні: методика та побудова / О. Малишкін //Бухгалтерський облік і аудит. - 2013г. N 3.- С.3-10 .
47. Мачулка, Оксана. Методика обліку податкових різниць в Україні / Оксана Мачулка//Бухгалтерський облік і аудит. - 2013г. N 3.- С.20-26 .
48. Піскова, Жанна. Методика здійснення податкових розрахунків податку на прибуток підприємств / Ж. Піскова//Бухгалтерський облік і аудит. - 2013г. N 3.- С.11-19 .
49. Подольчак, Назар. Налагодження і розвиток взаємовідносин у системі "підприємство - державна податкова служба" / Н. Ю. Подольчак, А. Тимейчук //Актуальні проблеми економіки. - 2013г. N 6. - С.59-64.
50. Семенченко Ж. Річна декларація з податку на прибуток/ Ж. Семенченко// // Бухгалтерський тиждень.-2014р. №4.- С.41-48.
51. Сипатаєва, Мадіна. Податкове адміністрування в Республіці Казахстан: основні тенденції, економічна і правова база, особливості і актуальні проблеми : англ. мова / М. Сипатаєва//Актуальні проблеми економіки 2013г. N 5. - С.482-491
52. .Федишин, Наїрі. Податкове навантаження: сутність, види та чинники впливу / Н. І. Федишин// Актуальні проблеми економіки.- 2013г. N 12. - С.208-212.
53. Шпакович М. Перерозподіл податкового кредиту/ М. Шпакович//// Бухгалтерський тиждень.-2014р. №1.- С.35-40.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Верховної Ради України - www.rada.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України - www.kmu.gov.ua.
3. Сайт Міністерства економіки України - www.me.gov.ua.
4. Сайт Національного банку України - www.bank.gov.ua
5. Сайт Міністерства фінансів України – www.minfin.gov.ua
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського - www.nbuv.gov.ua.
7. Сайт наукової бібліотеки НаУКМА - www.librari.ukma.kiev.ua.
8. www.zakon.rada.gov.ua

9. www.universalinternetlibrary.ru
10. www.readbookz.com
11. www.elibrary.ru
12. Сайт газети „Все про бухгалтерський облік” – www.vobu.com.ua
13. Газета "Галицкие Контракты" www.gc.kiev.ua
14. Всеукраїнський тижневик «Баланс» www.balance.dp.ua
15. Газета "Бизнес" www.business.kiev.ua
16. Журнал "Бухгалтер" www.buhgalter.kharkov.com
17. Газета «Бухгалтерія» www.buhgalteria.com.ua
18. Журнал "Компаньон" www.companion.com.ua
19. Ліга Бізнесінформ www.liga.net
20. Газета «Урядовий кур'єр» www.ukcc.com.ua
21. Український діловий журнал «Експерт» www.expert.ua
22. Газета Закон&Бізнес www.zib.com.ua
23. Український діловий тижневик «Контракти» www.kontrakty.com.ua
24. Офіційний вісник України www.gdo.kiev.ua